

מרחשי הרוח בצבא הבריטי בארץ ישראל

"עמדה ערבית" של שלישי הגברדיה הואלשית

אחת מאותן התעודות, אשר (לפי הערת "פלסטיין פוסט") מולידות הרבה מאותו אי־האמון שמונח ביסודן של הצרות העוברות עתה על א"י זכתה לא מזמן למידת פירסום אשר רוב תעודות מסוג זה אינן זוכות לה. אף מיניסטר המלחמה הבריטי נשאל בבית־הנבחרים ביולי ש. ז. האם ידוע לו על קיום אותה תעודה — והשיב כי הוא אינו יודע דבר עליה, אך חקור יחקור בענין.

המדובר הוא ב"תזכורת על עניני ארץ־ישראל", אשר שוגרה בראשית מאי, ע"י השלישי של בטליון הגברדיה הואלשית החונה בא"י (הגברדיה הואלשית השתתפה, כידוע, בפעולות 29—30 ביוני 1936 בצפון הארץ). ההוראה אשר צורפה לכל טופס של התעודה אמרה: "דברים אלה יקראו ע"י כל הקצינים, ואח"כ ימסרו לקריאה לסמלים ולטוראים". הסעיף המרכזי שבאותה "תזכורת" ארוכה היה:

"הנחתו שניתן כאן של הטענה בעד הציונות ושל הטענה נגדה נראה לי כבלתי ניתן לויכוח לחלוטין, משום בחינה הגיונית. יתכן כי נעשו כאן שגיאות זעירות בהצגת הדברים. אולם הגיונו של הענין בכללותו הנו ברור יותר מדי, עד כי לא יוכל להיות משגה כל שהוא במסקנה הכללית — והיא, כי בהתדיינות שבין היהודי והערבי צודקת הטענה הערבית, ואלו הטענה הציונית חסרת־יסוד הנה. זוהי המסקנה הבלתי נמנעת אשר אליה היה מגיע כל שופט בלתי משוחד".

וכבר העיר ה"טריביון" הלונדוני כי אותו קצין בעל־התזכורת, נראה שאין לו כבר צורך בועדת החקירה מטעם האומות אשר ממשתל־הוא ראתה צורך בה. אין ספק כי תעודות מסוג זה הן המהוות את הרקע הנפשי והשכלי גם לאותו מכתב למערכת "פלסטיין פוסט" בחתימת "קצין אנגלי צעיר" אשר נתפרסם בסוף יולי, והכתוב באותה רוח עצמה, אך עוד ביתר התמרמרות על ההשמצה שמשמיעים את שמה הטוב של אנגליה עקב עמדתה ההוגנת והבלתי־משוחדת בענייני ארץ־ישראל. יצוין כי אותו מכתב גרם לתשובות רבות של קוראים — עד כה, של קוראים יהודיים בלבד.

"תקנות בטחון"

בזה מכתב מאת חייל אנגלי אל עורך ה"פלסטיין פוסט", האופייני למגמת־מחשבה קיצונית מסוימת בקרב גייסות־בריטניה שבא"י — מגמה אשר רובם המכריע של החיילים הבריטיים השוהים כאן ודאי אינם שותפים לה, אך עם זאת יש בה משום גילוי קיצוני לכמה רחשי־מחשבה שאינם כליכך נדירים בין הבריטים, במדים ובליימדים. והרי המכתב כלשנו:

"סבורני כי אין כמעט חייל או אזרח בריטי בארץ הזאת, אשר לא יכיר לכס טובה על פירסום מכתבי זה. למענם בא אני, סרג'נט בצבא הבריטי, במכתבי זה

הדן בתקנות אשר שם "תקנות בטחון" נקרא עליהן, והן מוסיפות להתקיים זה זמן ממושך ומכבדות את עולן עלינו ללא-טעם. הריהן רעה חולה גם לשוב האזרחי, ואלו בשבילנו, אנשי-הצבא, הריהן פגערע שאינו יודע רחם.

ועדת-האומות שוהה כאן, בעיית א"י הנה ענין הנתון לבידור משפטי, ה"הגנה" עוסקת באורח פעיל בסיכול מזימות ה"פורשים". האם יבוא לעולם קץ ל"איזורים" הללו, לתיל הלזה, לאוילות זו, להגבלה סיווגית של חירותנו? יתכן וסוברים כי הודות להן חשים אנו יתר בטחון; אך יכול אתה להגביר פירמאה, ועדיין תמשכנה היריות בחיילים ללא הפרעה. אני כשלעצמי נוקפני לבי למראה שוטר-צבאי יותר מאשר מחשש התקפת ה"אצ"ל".

אם אין ביכולתי או אין ברצוני לבלות את עתות-הפנאי שלי בחברותא דוקא, ולהלך בחבורה בת-ארבעה חיילים, מתוך אשליה נעימה כי מטרה קלה ובולטת לפגיעות זו יכולה להגן על עצמה, הרי הדבר אשר יש להניח כי אעשהו הוא שאשב לי ואמולל באגודלי שבוע בשבוע, והרי זה בילוי-זמן מדכדך למדי. כלום יש איזו תכלית יעילה לקיומנו הבלתי-רעבי כנ"ל? בטוחים יותר איננו, אך אומללים אנו פי כמה.

שלומה של א"י לעתיד לבוא תלוי בפחד-הטירוף הבריטי בפני רוסיה יותר מאשר בכל גורם אחר. לעומת כל אדם מסוגו של דוד קרטני¹ מצויים מאה חסרי-תבונה במשרות רמות ויכול אני רק לפלל כי הממשלה הבריטית תכריז קבל היהדות והעולם, כי תקבל בלא-תנאי את המלצות האומות-המאוחדות. יש להוכיח אף לקבוצות ה"פורשים" כי אין זה תנאי בל יעבור כי ממשלה בריטית סוציאליסטית תנהל דוקא מדיניות-ה"חץ" טורית" עיקשת.

וכן יכול אני רק לעמוד בתפילה כי לא יתברר לגאון-הארגון שבעולם (הכונה לעם היהודי — המער), כי לשוא סבל כה-רבות: וכי יגיע היום בו יבוא על שכרו — ממלכתו העצמאית — ובינתיים, עד בוא יום-הכרעה, הריני פונה בבקשה ובשדודל אל השלטונות, אל ה"פורשים" (אשר הרגו את הטוב שבידידי) ואל כל אחד בארץ-ישראל: הניחו להן להגבלות האוילות הללו, למעשי-הרצח חסרי הטעם האלה, לכל הנוהג הזה של איום ואיום-שכנגד, ושובו ועשו את א"י לארץ נורמלית ואז, בין שאר הטובות שתצמחנה מכך, יהיו מאושרים גם חיינו של החייל הבריטי המצוי כאן, לפחות במידה שיכלו להיות בזמן המלחמה.

איני יהודי — אך חש אני יותר מקורטוב של חשש, שאם גם האיר פעם האור לגויים — הרי דעך כבר מזה זמן רב עד מאוד.

שלכם, "סוציאליסט".

---

(1) מר אלסטון, סופר בלתי-תלוי, בעל "טור פרטי" משלו ב"פלסטין פוסט". אנגלי אוהד הציונות. "דוד קרטני" — הוא כינוי העתונאי.

ה ע ר כ ה צ ב א י ת

השורות הבאות, האופייניות לגישתו של הקצין המקצועי למצב הארץ ולבעיותיו, לקוחות מרבעון-קצינים בריטי בעל-עמדה, בסקירתו (מחודש אפריל 1947) על עניני המזרח-התיכון :

ריכוזם של משרדי-הממשלה העיקריים בארץ-ישראל באיזור בו יוכלו לעבוד ללא הפרעות, ופינוים של האזרחים הבריטיים הבלתי-הכרחיים, היו צעדים חריפים, אך הם היו הכרחיים כדי לאפשר לשלטונות הצבא והמשטרה את חופש-פעולתם באופרציות נגד הטרוריסטים. מוכן כי האחריות לטיפול בחזיון הטרוריום נופלת בראש וראשונה על הממשלה האזרחית, אך, לרוע המזל, עצמתה של המשטרה האזרחית בא"י היתה מצומצמת מדי לגבי התפקידים שהתייצבו לפניה. מפני כך היה הכרחי שהצבא, בעצמה ניכרת, יפעל כמסייע למשטרה. מנקודת מבט צבאית-גרידא ניתן זמן רב יותר מדי לאויבי החוק והסדר לאחוז את היוזמה בידיהם. הגורמים הפוליטיים אשר השפיעו מקודם לטובת קר-מדיניות שהגביל את השימוש בכוחות הממשלה מובנים למדי; אך הקו התוקפני יותר כלפי הטרוריום, אשר החלו נוקטים בו בראשית 1947, היה בגדר מבוא הכרחי לכל הצלחה.

מול טיפוס כזה של אויב-מחתרת, עוד יותר מאשר מול אויב גלוי, תלויה הצלחת המלחמה בארגון-ה"ידיעות" של השלטון. הטקטיקה, החריצות והאופי של כוחות הטרוריסטים היהודים עושים את תנאי-ההצלחה הנ"ל לבעיה קשה במיוחד. אולם הנסיון באירלנד ב"22—1920, בבנגל-המזרחית ב"34—1932 ובא"י עצמה בשנים שלפני המלחמה הוכיח, כי בעת מלחמה בטרוריום לא תושג אינפורמציה מספקת ומהימנה כל עוד לא תבוא פעולה תקיפה שתיעשה מצד הממשלה ותשכין את הרגשת הבטחון בלב אותו חלק מן הציבור אשר אי-תמיכתו בשלטונות נובעת מפחד הטרוריסטים. יתכן מאוד כי התזרתם של החוק והסדר על כנם תתגלה כתעודה ממושכת, אך עתה מוכן כבר כל הדרוש כדי לטפל בבעיה זו ברצינות".

י ח ו ס ם ש ל "ר מ נ י - ה ג ב ר ד י ה"

בין היחידות הבריטיות המשרתות בארץ בשנתיים האחרונות נמצא גם אחד הבטליונים של רגימנט "הגרנדירים של הגברדיה". בטליון זה הוא אחד הבטליונים של בריגדת-הגברדיה הראשונה (במסגרת הדיביזיה הבריטית הראשונה). כידוע השתתף בטליון גרנדירים זה (דהיינו: — רמנים) של גברדית-המלך הבריטית ב"אופרציות" נגד ישובי עמק-הירדן והגליל ב"29/30 ביוני 1946. מאז השתתף בכמה "פעולות" במקומות והזדמנויות אחרים, וביניהם — בנמל חיפה.

אולם, עברו של הרגימנט ממושך ומפואר הרבה יותר, מכפי שיכולים, אולי לדמות לפי מועדים והזדמנויות אלה. האמת הנה כי זהו אחד הרגימנטים המעולים ורבי-הזכויות של הצבא-הבריטי. רמז מה לתולדותיו הארוכות ורבות התהלה ניתן

בכרזת-הגיוס החדש של הרגימנט, שנועד לעורר מתנדבים מקרב הנוער הבריטי, והעתקתו ניתנת בזה:

ציורף-התמונות מהווה כאן את האות הרומית "G", שהיא ראש-תיבה הן של המלה "גרנדיריים" והן של המלה "גברדיה". בראש האות, למעלה — רימוץיד מודלק ומתפוצץ בנוסח המאָה השמונה עשרה, זו התקופה הקלסית לשימוש ברימון בצבאות-אירופה, ממנו נטל הרגימנט את שמו, ובתורת סמל הגדוד, הוא מתנוסס על כובעי-אנשיו.

אולם, מוצאו של הרגימנט עתיק יותר, ומתיחס עוד לימי קרומוול — שהם גם ימי רובה-הסמוכה (תמונה א—1656). בתמונה השניה (1742) נראית כבר דמותו המובהקת של "הרמן", על כובעו המיוחד, ועל הרימון שבידו. גדוד זה הצטיין מאז גם בגובה אנשיו, לפי שלצורך הטלת הרימון למרחק גדול יותר, היו בוחרים אנשים גבוהים ביותר — עצם המלה "גרנדיר" הפכה שם-ידבר לבחור כארז. התמונה השלישית (1814) מייצגת את ציון התקופה הנפולייונית, והרביעית (1854) — את ימי מלחמת קרים. התמונה החמישית מעלה את טיפוס החייל שנתגבש עם סוף מלחמת העולם הראשונה, והששית את חייל הרגימנט בשנות מסעותיו במדבריות אפריקה ובאיטליה. בימי מלחמת העולם האחרונה, התמונה המסיימת הריהי דמות "הגרנדיר" במזל הקרב הבריטיים החדשים בתפקידו רב הטכסים בבירת המטרופולין.

אכן, גילגולים על גבי גילגולים לגרנדיריים של הגברדיה, אך מסורת הרגימנט נשמרת מזה 291 שנה.